

Andrzej HARAT

University of Bielsko-Biala, Department of Civil Engineering, Willowa 2, 43-309 Bielsko-Biała, Poland

ORCID / e-mail:

0000-0003-3846-4495 / aharat@ath.bielsko.pl

Instytucja opłaty z tytułu usuwania drzew i krzewów w polskim porządku prawnym

Słowa kluczowe:

opłaty środowiskowe, usuwanie drzew i krzewów, ekonomika środowiskowa

The institution of a fee for the removal of trees and bushes in the Polish legal system

Keywords:

environmental charges, tree and bush removal, environmental economics

Abstract

In Polish legislation, there are various legal grounds for paying environmental fees. One of the legislative solutions that provides for this type of economic and legal instrument is the removal of trees and bushes from real estate, which is the subject of this article. The economic consequences of such activities are specified in the Nature Conservation Act of April 16, 2004. Apart from specifying the amount of fees due, the above mentioned legal regulation contains detailed substantive and procedural solutions relating to this type of activity. As a rule, the removal of a tree (bush) from the property requires a permit, which is usually issued by the head of the commune (mayor). The fee required to pay is the product of the number of centimetres of a tree trunk at the height of the so-called breast diameter (130 cm) and the rate indicated in the executive regulation to the act. In the case of bushes, the fee is calculated on the basis of the size of the area they occupy.

A characteristic feature of the discussed financial instruments in the Polish legal system were the inconsistent and relatively frequent, especially in recent years, changes in the legal status presented in the article. Initially, they were characterized by rapid liberalization of the applicable regulations, which was reflected in the waiver of the obligation to obtain permission in the form of an administrative decision, and complete delegalisation of activities related to the removal of a tree (bush) from the property owned by natural persons, if the tree (bush) was removed for purposes not related to running a business. Then, it was noted that this type of regulation did not sufficiently control the process. As a result, the provisions were amended again. This time they were based on a compromise solution, which was the obligation to report one's intention to remove a tree or a bush to a competent authority.

1. WSTĘP

De lege lata w polskim ustawodawstwie wyróżniamy różne podstawy prawne wnoszenia opłat środowiskowych. Do najważniejszych źródeł prawa, które zawierają tego typu przepisy, należą uregulowania ustawy Prawo ochrony środowiska (z dnia 27 kwietnia 2001 r.), a także regulacje ustaw Prawo wodne (z dnia 20 lipca 2017 r.) oraz Prawo geologiczne i górnicze (z dnia 9 czerwca 2011 r.). Inną podstawą legislacyjną, która przewiduje tego rodzaju instrument o charakterze ekonomiczno-prawnym jest ustawa o ochronie przyrody (UOP) z dnia 16 kwietnia 2004 r., obejmująca rozważane w niniejszym artykule zagadnienie usuwania drzew i krzewów z terenów nieruchomości. Wskazana podstawa prawna, obok ustalenia wysokości należnych opłat, zawiera szczegółowe rozwiązania o charakterze materialnoprawnym i proceduralnym odnoszące się do tego rodzaju czynności. Te ostatnie zawierają w wielu przypadkach przepisy szczególnie względem kodeksu postępowania administracyjnego (kpa) i obowiązują w porządku prawnym na zasadzie *lex specialis derogat legi generali*.

Charakterystyczną cechą instrumentów finansowych przewidzianych przez ustawę o ochronie przyrody stanowią częste, szczególnie w ostatnich latach, zmiany stanu prawnego. Początkowo charakteryzowała je szybka liberalizacja, czego wyrazem było uchylenie obowiązku uzyskania przez osoby fizyczne, w formie decyzji administracyjnej, zezwolenia i całkowite odformalizowanie czynności związanych z usunięciem drzewa (krzewu) z terenu nieruchomości na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Następnie zauważono, iż tego rodzaju uregulowanie nie poddaje tego procesu wystarczającej kontroli. W rezultacie przepisy te zostały ponownie zmienione z zastosowaniem rozwiązania kompromisowego, za które przyjęto powinność zgłoszenia do właściwego organu zamiaru usunięcia drzewa lub krzewu.

Różnorodność podstaw prawnych wnoszenia opłat środowiskowych sprawia, iż są one dalece niejednolite pod względem charakteru prawnego. W piśmiennictwie wskazuje się, iż mogą one zostać uznane na jeden z rodzajów podatków [Małeckie 1982] lub też danin publicznych [Mazurkiewicz 1986], względnie twierdzi się, że stanowią rodzaj kategorii cywilnoprawnej, będąc swoistą ceną za korzystanie z zasobów środowiska [Sommer 1993]. W literaturze podkreśla się ponadto, iż stosowanie tego rodzaju instrumentów finansowych powinno być narzędziem ekonomicznego, bodźcowego oddziaływania na podmioty będące zwykle adresatami decyzji administracyjnych, stwarzając warunki sprzyjające gospodarności w korzystaniu z zasobów środowiskowych [Radziszewski 1987].

2. WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE USUNIĘCIA DRZEWA LUB KRZEWU

Regulacje prawne zamieszczone w rozdziale 4 ustawy o ochronie przyrody wprowadzają zasadę, zgodnie z którą usunięcie drzewa lub krzewu z terenu danej nieruchomości wymaga uzyskania zezwolenia. Inicjatorem wszczynanej w sprawie procedury jest, co do zasady, posiadacz nieruchomości. Warto zaznaczyć, iż zgodnie z regulacjami zamieszczonymi w art. 336 Kodeksu cywilnego posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada, jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto ją posiada, będąc użytkownikiem, zastawnikiem, najemcą, dzierżawcą lub mając inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). Oczywiście w praktyce najczęściej władztwo faktyczne nad rzeczą sprawowane jest przez podmiot będący równocześnie jej właścicielem. W sytuacji, gdy władztwo faktyczne nad gruntem przysługuje posiadaczowi zależnemu, powinien on każdorazowo uzyskać zgodę na wykonanie tego rodzaju czynności od osoby fizycznej, prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, będącej

właścicielem nieruchomości. Przyjęte rozwiązanie legislacyjne uznać należy za właściwe. Trudno byłoby bowiem zaakceptować sytuację, w której użytkownik lub dzierżawca mógłby bez zgody podmiotu, któremu przysługuje najważniejsze z praw rzeczowych, dokonywać czynności mających charakter trwałej i nieodwracalnej ingerencji odnoszącej się do posiadanych nieruchomości.

Usunięcie drzew lub zakrzewień z terenów nieruchomości gruntowych będących przedmiotem współwłasności wymagać będzie, co do zasady, zgody wszystkich współwłaścicieli. Istotny wyjątek od wskazanej zasady wprowadza regulacja będąca treścią art. 199 kc., który podkreślając wymóg zgody wszystkich współwłaścicieli do rozporządzania rzeczą wspólną oraz dokonywania innych czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu, jednocześnie *in fine* wskazuje, iż w przypadku braku takiej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie, mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli. Dalszym wyjątkiem od obowiązku uzyskania zgody właściciela nieruchomości, przewidzianym przez regulacje ustawy o ochronie przyrody, są postępowania zainicjowane w następstwie wniosków złożonych przez spółdzielnie lub wspólnoty mieszkaniowe, bądź też zarządców nieruchomości będących przedmiotem własności Skarbu Państwa, jak również posiadacza nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. Analogiczna zasada, odnosząca się do braku obowiązku uzyskania dodatkowej zgody właściciela, dotyczy również nieruchomości będących w posiadaniu użytkowników wieczystych. Za *ratio legis* wskazanej regulacji prawnej uznaje się cel wskazanej instytucji prawnej, który tradycyjnie stanowiło zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, jak również stosunkowo długi czas trwania posiadania nieruchomości na tej podstawie, wynoszący, zgodnie z art. 236 § 1 kc., od 40 do 99 lat.

Organem uprawnionym do wydania decyzji administracyjnej w przedmiocie zgody na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości jest organ wykonawczy gminy, a więc wójt (burmistrz, prezydent miasta). Od zasady tej, sformułowanej w art. 83a ust. 1 UOP, przepisy samej ustawy przewidują szereg istotnych wyjątków. Ich analiza daje podstawę do stwierdzenia, iż są one dalece niejednolite pod względem charakteru prawnego. Wymagają bowiem bądź to wydania samego aktu administracyjnego przez inną jednostkę lub nakładają na określony organ administracji powinność uzgodnienia treści decyzji z innym wskazanym podmiotem. Pierwszy ze wskazanych wyjątków przewidziany został w treści wymienionego wyżej art. 83 ust. 1 UOP, w którym *in fine* podkreślono, iż organem właściwym do wydania decyzji w przedmiocie usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków jest wojewódzki konserwator zabytków. Inne ograniczenie zakresu kompetencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta), będące jednocześnie wyrazem zastosowania zasady *nemo iudex in causa sua*, odnosi się do nieruchomości gminnych. Przyznanie w tej sytuacji uprawnienia do wydania decyzji organowi wykonawczemu wskazanej jednostki samorządu terytorialnego mogłoby powodować uzasadnione wątpliwości w przedmiocie jej bezstronności. W konsekwencji w analizowanym przypadku organem właściwym do wydania decyzji administracyjnej jest, co do zasady, starosta. Nie będzie to oczywiście dotyczyć jednostek administracyjnych będących miastami na prawach powiatu, o których mowa w rozdziale 9 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (USP). Z treści art. 91 i 92 powyższej ustawy wynika bowiem wprost, iż miasto na prawach powiatu uznać należy za gminę wykonującą wskazane w USP zadania powiatu, do wykonywania których uprawnienia odpowiednio radę i prezydenta miasta. W konsekwencji konieczne stało się na szczeblu ustawowym dalsze przekazanie kompetencji do wydania decyzji administracyjnej w przedmiocie usunięcia drzew i krzewów i ich przyznanie w analizowanym przypadku marszałkowi województwa.

Wymóg uzgodnienia przez inny organ wydanej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) decyzji odnosi się do czynności, w których proces usunięcia drzewa lub krzewu następuje we wskazanych w treści UOP lokalizacjach. Do tych ostatnich ustawodawca zalicza pas drogowy drogi publicznej oraz tereny objęte ochroną krajobrazową w granicach parków narodowych lub rezerwatów przyrody. W praktyce podstawowym organem uprawnionym do wydania koniecznego uzgodnienia jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Jedynie w nielicznych przypadkach w postępowaniu uczestniczyć będzie dyrektor parku narodowego. Na uwagę zasługuje również posłużenie się w tekście ustawy konstrukcją prawną konieczności uzgodnienia przez inny organ, a nie jedynie zaopiniowania, wydawanego aktu administracyjnego, a więc *de facto* uzyskania jego zgody na wydanie określonej decyzji. Intencją ustawodawcy była w tym przypadku niewątpliwie wola poddania rozstrzygnięć wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a więc jednostek administracyjnych o kompetencjach ogólnych, dodatkowej kontroli sprawowanej przez organ wyspecjalizowany w sprawach środowiskowych.

3. USTALANIE WYSOKOŚCI NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU OPŁAT

Wysokość należności, którą zobowiązany jest uiścić adresat decyzji administracyjnej w następstwie usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości, określona została w art. 85 UOP, a także na mocy rozporządzenia wykonawczego do ustawy, wydanego w związku z upoważnieniem zawartym w art. 85 ust. 4b. Przepisy ustawy, określając wysokość należności, wprowadzają generalną zasadę, zgodnie z którą konieczna do wniesienia opłata stanowi iloczyn liczby centymetrów obwodu pnia drzewa na wysokości tzw. pierśnicy (130 cm) oraz wysokości stawki należności wskazanej w akcie wykonawczym. Z kolei w przypadku krzewów do obliczenia stawki należności w miejsce wskazanego wyżej obwodu przyjmuje się wyrażoną w m² wielkość zajmowanej przez nie powierzchni. Co ciekawe ustawodawca wskazał również maksymalne wysokości należności, które wynoszą odpowiednio: 500 zł w przypadku usunięcia drzewa, licząc za 1 cm obwodu pnia drzewa na wysokości 130 cm, oraz 200 zł w odniesieniu do krzewów, odpowiednio za 1 m² zajmowanej przez nie powierzchni (art. 85 ust. 5 i 6 UOP). Warto podkreślić, że ustalając powyższą wysokość należności środowiskowych zobowiązano *de facto* Ministra Środowiska do wydania rozporządzenia wykonawczego. Wprowadzono bowiem zasadę, zgodnie z którą brak uszczegółowienia treści ustawy poprzez rozporządzenie, skutkuje automatycznym zastosowaniem wskazanej maksymalnej wysokości należności, jednolitej względem wszystkich gatunków drzew i krzewów.

Obecnie w analizowanym zakresie obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z 3 lipca 2017 w sprawie wysokości opłat za usuwanie drzew i krzewów. Należy zauważyć, iż ustawodawca, upoważniając ministra na mocy przepisów ustawowych do wydania rozporządzenia wskazał jednocześnie kryteria, na podstawie których należy zróżnicować wysokość należności. Zaliczono do nich, zgodnie z treścią art. 85 ust. 4b, *expressis verbis* rodzaj i gatunek drzew i krzewów, a także obwód pnia drzewa lub powierzchnię krzewu (bądź krzewów rosnących w skupieniu).

Rozporządzenie określa wysokość opłat będących następstwem usuwania drzew z terenu określonej nieruchomości poprzez podział ich gatunków na pięć grup. Dodatkowym elementem różnicującym wysokość należności, w ramach danej grupy, jest obwód pnia na wysokości pierśnicy, odpowiednio powyżej i poniżej 100 cm. Jako przykład należności wskazanej w rozporządzeniu można podać, iż wysokość opłaty za 1 cm pnia drzewa na wysokości 130 cm dla dębu czerwonego *Quercus rubra* wynosi 25 lub 30 zł, w przypadku, gdy obwód pnia drzewa wynosi odpowiednio poniżej lub powyżej 100 cm. Natomiast usunięcie z te-

renu nieruchomości cisu pospolitego *Taxus baccata* powoduje konieczność uiszczenia należności w wysokości 170 lub 210 zł.

W przypadku krzewów stawki koniecznych do wniesienia opłat zostały, zgodnie z treścią wskazanego rozporządzenia z 3 lipca 2017 r., określone jedynie poprzez podział ich gatunków na dwie grupy. Warty odnotowania jest fakt nieuwzględnienia w treści powyższego aktu wykonawczego dyspozycji ustawowej, która nakazuje uzależnienie wysokości należności od powierzchni krzewu lub krzewów rosnących w skupisku, przyjmując jako czynnik różnicujący powierzchnię poniżej i powyżej 100 m². Tytułem przykładu można wskazać, iż wysokość opłaty dla derenia rozłogowego *Cornus sericea* określono na 10 zł za 1 m² powierzchni krzewu. Należy podkreślić, iż wskazane w tekście przepisów rozporządzenia stawki opłat są znacznie niższe od określonych w tekście ustawy maksymalnych stawek należności, wynoszących, jak już wcześniej wspomniano, dla drzew 500 zł za każdy cm obwodu oraz 200 zł za 1 m² powierzchni krzewów.

Sformułowana w tekście ustawy o ochronie przyrody zasada obowiązku uzyskania decyzji administracyjnej w przedmiocie zgody na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości i konieczności uiszczenia z tego tytułu należności środowiskowej nie ma charakteru bezwzględnego. Regulacje UOP przewidują bowiem (art. 83 f ustawy) szereg wyjątków od obowiązku uzyskania przez stronę rozstrzygnięcia administracyjnego. Należy zaznaczyć, że wszystkie tego rodzaju przypadki muszą być precyzyjnie sformułowane w tekście ustawy, a w konsekwencji nie mogą być dorozumiane przez stronę w przypadku braku odmiennych postanowień danego aktu prawnego. Jako przykład tego rodzaju okoliczności wskazać można działania, polegające na usunięciu krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m², jak również usunięcie drzew owocowych, a także co do zasady wszystkich innych, których obwód pnia mierzony na wysokości 5 cm nie przekracza 50 cm.

Ustawa o ochronie przyrody przewiduje okoliczności, na mocy postanowienia zawartego w art. 86 ust. 1, w wyniku zaistnienia których zwalnia się stronę postępowania z obowiązku wniesienia należności z tytułu usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości. Tego rodzaju wyjątki dotyczą w szczególności drzew lub krzewów, na których usunięcie nie jest wymagana decyzja administracyjna, jak również drzew rosnących na terenach wpisanych do rejestru zabytków, a także obumarłych, bądź też nie rokujących szans na przeżycie oraz stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi lub mienia. Należy jednak zaznaczyć, iż wydanie zgody na dokonanie tego rodzaju czynności może zostać w drodze uznania administracyjnego uzależnione od konieczności wypełnienia przez stronę dodatkowych obowiązków, w szczególności polegających na obowiązku dokonania przesadzenia drzewa bądź też wykonania nasadzeń zastępczych. Niewykonanie wskazanych czynności stanowi przesłankę do zastosowania przymusu administracyjnego. Jest to konsekwencją regulacji zamieszczonej w art. 86 ust. 3 UOP, który to przepis dopuszcza odpowiednie zastosowanie w analizowanej sytuacji regulacji ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Regulacje ustawy o ochronie przyrody przewidują również możliwość odroczenia płatności należnej opłaty na okres do 3 lat. Przesłanką do zastosowania tej instytucji prawnej jest nałożenie na stronę postępowania, w drodze decyzji administracyjnej, obowiązku przesadzenia wskazanych drzew w inne miejsce lub zastąpienia ich innymi. Warto podkreślić, iż w przypadkach enumeratywnie wyliczonych w tekście UOP (art. 84 ust. 4), organ właściwy do wydania zezwolenia odnoszącego się do usunięcia drzewa lub krzewu, jest zobowiązany do dokonania umorzenia tego rodzaju należności. Wskazane w ustawie okoliczności odnoszą się do sytuacji, gdy przesadzone drzewa lub krzewy zachowały żywotność po upływie 3 lat, bądź też jej nie zachowały z przyczyn niezależnych od posiadacza nieruchomości.

Obowiązek wniesienia opłaty będącej konsekwencją usuwania drzew i krzewów przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym świadczenie stało się wymagalne. Wpływy z tytułu tego rodzaju należności stanowią, co do zasady, dochód budżetu gminy. Określona w treści aktu administracyjnego opłata powinna zostać wniesiona w terminie 2 tygodni, licząc od dnia, w którym decyzja ustalająca wysokość należności stała się ostateczna. Ewentualna egzekucja świadczeń z tego tytułu następuje w oparciu o przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. ZMIANY STANU PRAWNEGO OMAWIANEGO ZAGADNIENIA

W ostatnich latach wiele kontrowersji wzbudziła nowelizacja UOP, która do polskiego porządku prawnego wprowadzona została w drodze ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach. W następstwie wskazanego aktu prawnego wprowadzono do UOP z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 r. przepis art. 83 ust.1 pkt 3a, zgodnie z którym nie była wymagana zgoda organu ochrony środowiska na usunięcie drzewa lub krzewu z terenów nieruchomości gruntowych stanowiących przedmiot własności osób fizycznych w przypadku, gdy były one usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Przyjęte wówczas rozwiązanie prawne stanowiło oczywiste przeciwieństwo obowiązujących wcześniej regulacji prawnych, które każdorazowo wymagały zgody wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na dokonanie tego rodzaju czynności, a od zasady tej przewidywały bardzo nieliczne wyjątki. Tymczasem nowelizacja ustawy nie tylko pomijała wymóg uzyskania decyzji administracyjnej, ale nawet konieczność zawiadomienia organu o zamiarze dokonania tego rodzaju czynności. Wydaje się, iż wskazaną nowelizację przepisów należy ocenić jako zbyt liberalną. Nie poddawała ona bowiem procesowi usuwania drzew i krzewów wystarczającemu nadzorowi ze strony organów administracji, prowadząc niejednokrotnie do niekontrolowanej wycinki drzew.

Krytyka regulacji prawnych wprowadzonych w dniu 1 stycznia 2017 roku stanowiła swoiste *spiritus movens* kolejnej nowelizacji analizowanego aktu prawnego, którą przeprowadzono w wyniku przyjęcia ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Za najistotniejszy z wprowadzonych wówczas przepisów obowiązujących do dnia dzisiejszego uznać należy niewątpliwie zaostrzenie regulacji prawnych odnoszących się do usuwania drzew z nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych i usuwanych na cele nie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nastąpiło ono poprzez dodanie do treści art. 83 f UOP uregulowań zawartych w ust. 4-20. Omawiane regulacje po okresie *vacatio legis* weszły w życie w dniu 17 czerwca 2017 roku.

Kluczowa modyfikacja proceduralna obowiązujących wcześniej przepisów dotyczy etapu zainicjowania postępowania. Wprowadzone przepisy obligują bowiem posiadacza nieruchomości do zgłoszenia właściwemu organowi, którym jest w zdecydowanej większości przypadków wójt (burmistrz, prezydent miasta), zamiaru usunięcia drzew lub krzewów. Z obowiązku tego wyłączono jedynie nieliczne czynności, wyliczone w sposób enumeratywny w tekście UOP. Najważniejszy z wprowadzonych wyjątków odnosi się do działań związanych z usuwaniem drzew, których obwód mierzony na wysokości 5 cm nie przekracza, co do zasady, 50 centymetrów. Dokonanie przez osobę fizyczną powyższej notyfikacji obliguje właściwy organ do przeprowadzenia oględzin. Regulacje ustawy o ochronie przyrody precyzują wyraźnym postanowieniem zamieszczonym w art. 83 f ust. 6, iż czynność ta powinna zostać wykonana w terminie 21 dni od zgłoszenia. Po przeprowadzeniu wizji lokalnej i ustaleniu w ten sposób istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, przepisy ustawy upoważniają organ prowadzący postępowanie do wniesienia w terminie 14 dniowym, w formie decyzji administracyjnej, sprzeciwu względem czynności będących przedmiotem

zgłoszenia. Należy podkreślić, iż w analizowanym postępowaniu ewentualne wydanie decyzji następuje jedynie w przypadku braku zgody podmiotu prowadzącego postępowanie względem planowanych działań. Brak reakcji organu jest równoznaczny z akceptacją czynności objętych zgłoszeniem i stanowi praktyczny przykład zastosowania zasady tzw. milczącej zgody organu, o której mowa w art. 122 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 63 ust. 8 ustawy o ochronie przyrody. Wynika to *expressis verbis* z regulacji art. 122a § 2 kpa, zgodnie z którym sprawę uznaje się za załatwioną milcząco w sposób uwzględniający żądanie strony jeśli (...) w terminie wskazanym w przepisie szczególnym organ nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Co ciekawe regulacje ustawy o ochronie przyrody problematykę ewentualnego wniesienia sprzeciwu ujmują jako niejedolitą instytucję prawną. Jest ona bowiem w niektórych przypadkach decyzją związaną (art. 83 f ust. 15 UOP), w innych zaś jest oparta na tzw. uznaniu administracyjnym, a więc fakultatywnie upoważnia podmiot prowadzący postępowanie do wydania tego rodzaju rozstrzygnięcia. To ostatnie, ujęte treścią regulacji art. 83 f ust. 14 ustawy o ochronie przyrody, dotyczy w szczególności możliwości wydania sprzeciwu w przedmiocie wniosku odnoszącego się do usunięcia drzewa na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na zieleń.

Należy jednak z całą mocą podkreślić, iż wydanie ewentualnego sprzeciwu nie jest równoznaczne z definitywnym brakiem zgody na dokonanie czynności objętych wnioskiem. Stronie przysługuje bowiem, zgodnie z ogólnymi zasadami postępowania administracyjnego, w następstwie wniesienia środka zaskarżenia, możliwość wszczęcia postępowania odwoławczego. Nawet podtrzymanie przez organ wyższego stopnia wcześniej wydanej decyzji skutkuje dla adresata decyzji jedynie koniecznością zastosowania w miejsce procedury opartej na zgłoszeniu zamiaru usunięcia drzew (krzewu) zwykłej ścieżki postępowania i konieczność wystąpienia z wnioskiem o pozwolenie. Tego rodzaju wniosek jest konsekwencją regulacji zamieszczonej w art. 83 f ust. 16 UOP.

Ponadto w odniesieniu do podejmowania wszelkiego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych na terenie nieruchomości, z której uprzednio usunięto w następstwie zgłoszenia drzewo bądź też krzew należy pamiętać, iż analizowana instytucja prawna odnosi się wyłącznie do gruntów stanowiących własność osób fizycznych, a sam proces usunięcia drzewa nie jest związany z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ostatnie ze wskazanych ograniczeń związane jest nie tylko z bieżącym, ale również przyszłym sposobem wykorzystania danej nieruchomości. Jak bowiem wskazano w art. 83 f ust. 17 ustawy o ochronie przyrody, jeżeli w terminie 5 lat od przeprowadzenia scharakteryzowanych wcześniej oględzin będących konsekwencją regulacji art. 83 f ust. 6, wystąpiono o wydanie decyzji o pozwolenie na budowę, a realizowane przedsięwzięcie ma związek z prowadzeniem działalności gospodarczej i będzie realizowane na terenie części nieruchomości, na której rosło usunięte drzewo, organ w drodze decyzji nakłada na właściciela nieruchomości obowiązek uiszczenia należności za usunięte drzewa.

5. WNIOSKI

1. Polskie ustawodawstwo cechuje różnorodność podstaw prawnych wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska.
2. Usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wymaga, co do zasady, stosownego zezwolenia, z wyjątkami przewidzianymi enumeratywnie w ustawie o ochronie przyrody,
3. Uregulowania prawne w analizowanym zakresie odznaczają się licznymi, zwłaszcza w ostatnich latach, dość niekonsekwentnymi modyfikacjami stanu prawnego.

LITERATURA

- Małecki J. 1982. Prawno-finansowe instrumenty ochrony i kształtowania środowiska. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań.
- Mazurkiewicz M. 1986. Opłaty i kary pieniężne w systemie ochrony środowiska w Polsce. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Sommer J. 1993. Opłaty i kary pieniężne w ochronie środowiska. Towarzystwo Naukowe Prawa Ochrony Środowiska, Wrocław.
- Radziszewski E. 1987. Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska. Komentarz. Wydawnictwo Prawnicze PWN, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie wysokości stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów (Dz.U. 2017, poz. 1330 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 1960, Nr 30, poz. 168 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (Dz.U. 1964, Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. 1966, Nr 24, poz. 151 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. 1998, Nr 91, poz. 578 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001, Nr 62, poz. 627 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004, Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2011, Nr 163, poz. 981 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2017, poz. 1566 z późn. zm.).